

ΛΕΞΙΚΑ

Κριτήρια παρουσίασης και αξιολόγησης

Βιβλιογραφικά στοιχεία του λεξικού

Πλήρης τίτλος του αντιτύπου που χρησιμοποιούμε	Italiano-ellenico dizionario essenziale Ιταλοελληνικό λεξικό
Εκδότης	Perugia Edizioni
Τόπος έκδοσης	Αθήνα
Αριθμός τόμων	1
Χρονολογία και αριθμός έκδοσης ή αναθεώρησης (όχι ανατύπωσης) (να παρατίθενται όλες οι χρονολογίες α' μέρους, β' μέρους κτλ.)	7η έκδοση. Η χρονολογία έκδοσης δεν αναγράφεται.
Χρονολογία πρώτης έκδοσης (αν είναι διαφορετική)	Δεν αναγράφεται.
Επιστημονικός υπεύθυνος	K. Katerinov, F. Ghicopoulos, T. Zogopoulou
Επιμελητής	
Συντάκτες	<i>Συνεργάτες:</i> Rosa-Maria Tsirigoti, Elena Papadaki, Rosalba de Gregorio, Antonio Bernardo <i>Ηλεκτρονική επεξεργασία:</i> Caterina Damanaki, Gilda Adriana Dogaru, Iota Gianelli, Giorgio Frangi
Θεωρητές/ αναθεωρητές	Carlo Speyer, Panayotis Skondras, Maria Rodi
Αριθμός ISBN	960-7180-07-0

Μακροδομή του λεξικού

Εξωτερικά χαρακτηριστικά του λεξικού	
Χοντρό ή μαλακό εξώφυλλο;	Χοντρό

Βιβλίο δεμένο ή θερμοκολλημένο;	Δεμένο	
Εγκοπές με το αλφάβητο για τη διευκόλυνση της ανεύρεσης των λημμάτων	NAI	OXI ✓ Δεν έχει εγκοπές, αλλά είναι χρωματισμένη η άκρη στην πρώτη σελίδα κάθε γράμματος.
Το βιβλίο παραμένει ανοιχτό πάνω στο γραφείο	NAI ✓	OXI
Σχήμα πρακτικό για δουλειά γραφείου	NAI ✓	OXI
Χρήση εικόνων/ φωτογραφιών	NAI	OXI ✓
Ευανάγνωστα τυπογραφικά στοιχεία	NAI ✓	OXI
Αριθμός σελίδων	779 & μη αριθμημένος πίνακας συντμήσεων στο τέλος	
Ύψος, πλάτος, πάχος του βιβλίου	Ύψος: 17 εκ Πλάτος: 12 εκ Πάχος: 4,5 εκ	
Πρόλογος		
Ύπαρξη προλόγου	NAI ✓	OXI
Μικρός πρόλογος	NAI ✓ (στα ελληνικά & στα ιταλικά, συνολικά 1 σελίδα)	OXI
Ο πρόλογος περιέχει στοιχεία για τα εξής:		
τη λειτουργία του λεξικού	NAI	OXI ✓
τους τομείς που καλύπτονται (π.χ. μουσική, ιατρική κτλ.)	NAI	OXI ✓
τον βαθμό κάλυψης των τομέων αυτών	NAI	OXI ✓

τους χρήστες στους οποίους στοχεύει το λεξικό	ΝΑΙ - ελληνόφωνους - αλλόφωνους - ελληνόφωνους και αλλόφωνους	ΟΧΙ ✓ Αναφέρεται μόνο ότι πρόκειται για «ένα λεξικό για όλους». Στο οπισθόφυλλο : «Απευθύνεται, όχι μόνο στο σπουδαστή, αλλά και στον ειδικό ερευνητή της γλώσσας»
το επίπεδο γλωσσομάθειας των χρηστών	ΝΑΙ - αρχάριο - μέσο - προχωρημένο	ΟΧΙ ✓
την ηλικία των χρηστών	ΝΑΙ	ΟΧΙ ✓
τις πηγές και τα κριτήρια επιλογής των λημμάτων	ΝΑΙ παράθεση:	ΟΧΙ ✓ Αναφέρεται ωστόσο ότι «Η επιλογή των λημμάτων έγινε με κριτήριο τη συχνότητα χρήσεως. Γνώμονας υπήρξε η ζωντανή γλώσσα που μιλιέται και γράφεται σήμερα στην Ιταλία».
τις πηγές των παραδειγμάτων: από σώματα κειμένων (και τι είδους κειμένων) από εφημερίδες από λογοτεχνία Ταιριάζουν οι πηγές αυτές με αυτές που αναφέρονται στα λήμματα;	ΝΑΙ ΝΑΙ	ΟΧΙ ✓ ΟΧΙ
τον αριθμό των λημμάτων	ΝΑΙ ✓ 22.500 λήμματα, 45.000 εκφράσεις και παραδείγματα, 4.000 μεταφορικές εκφράσεις (αναφέρεται στο οπισθόφυλλο)	ΟΧΙ

πληροφορίες για τους λεξικογράφους και την ιδιότητά τους	ΝΑΙ Ποιες;	ΟΧΙ ✓
άλλα στοιχεία μακροδομής		
πίνακας με συντομογραφίες που χρησιμοποιούνται στη λημματογράφηση	ΝΑΙ ✓	ΟΧΙ
ο πίνακας των συντομογραφιών αυτών περιλαμβάνει και επιμέρους τομείς που καλύπτονται από το λεξικό (π.χ. μουσική, ιατρική κτλ.)	ΝΑΙ ✓	ΟΧΙ
οδηγίες για τη σωστή χρήση των λέξεων (συνήθως σε πλαίσια)	ΝΑΙ	ΟΧΙ ✓
ύπαρξη αυτόνομου τμήματος με στοιχεία γραμματικής	ΝΑΙ	ΟΧΙ ✓
ύπαρξη αυτόνομου τμήματος με παροιμίες	ΝΑΙ	ΟΧΙ ✓
ύπαρξη πίνακα με τα σημάδια που χρησιμοποιούνται στη φωνητική μεταγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ ✓ Στο λεξικό δεν γίνεται φωνητική μεταγραφή.
ύπαρξη άλλου είδους πίνακα	ΝΑΙ ✓ Πίνακας συντμήσεων στο τέλος του λεξικού.	ΟΧΙ
ενημέρωση της μακροδομής:		
σύγχρονη μορφή της γλώσσας. Σημεία ελέγχου οι παρακάτω λέξεις: <i>σιντί</i> <i>σιντιέρα</i> <i>φούρνος μικροκυμάτων</i>	ΝΑΙ ✓ Μεγάλη ενημέρωση ✓ Μέτρια ενημέρωση ναι ναι ναι ✓ στο λήμμα:	ΟΧΙ όχι ✓ όχι ✓ όχι

	<p><i>microonda</i> (“forno a microonde”)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tabù, 2. tabulato, 3. talco, 4. talent-scout, 5. tampone, 6. tatuaggio, 7. tecnocrazia, 8. tecnologia, 9. telecamera, 10. telecomando, 11. telecomunicazione, 12. telecronaca, 13. teleferica, 14. telefilm, 15. telegiornale, 16. telequiz, 17. teleschermo, 18. telex, 19. teppismo, 20. terra-aria, 21. terrorismo, 22. terrorista, 23. terrorizzare, 24. terzino, 25. test, 26. testata (atomica, nucleare), 27. tifare, 28. tifoso, 29. tight, 30. tivù, 	
--	---	--

	31. toast, 32. torneo, 33. totocalcio, 34. trainer, 35. tram, 36. trance, 37. transfert.	
παλιές λέξεις. Σημεία ελέγχου: <i>δραχμή</i> <i>οκά</i>	NAI Μεγάλη ενημέρωση Μέτρια ενημέρωση ναι ναι	OXI ✓ όχι ✓ όχι ✓
επιρρήματα με διπλή κατάληξη Σημεία ελέγχου: <i>απλά-απλώς, άμεσα-αμέσως</i> Επισημαίνεται η διαφορετική χρήση τους; Αν ναι, καταγράψτε πώς.	<i>Στα ιταλικά χρησιμοποιούνται διαφορετικές λέξεις για να αποδοθεί η σημασία των εν λόγω επιρρημάτων.</i> - <i>απλά</i> : το επίρρημα <i>semplicemente</i> μεταφράζεται και ως <i>απλώς</i> αλλά και ως <i>απλά</i> - <i>απλώς</i> : <i>solamente/ solo</i> , - <i>άμεσα</i> : <i>immediamente</i> , - <i>αμέσως</i> : <i>subito</i> .	

ακρωνύμια	NAI	OXI ✓
Σε ειδικό πίνακα	NAI	OXI ✓
γενικές συντομογραφίες	NAI ✓ 1. t (tempo) 2. t (tonnellata) 3. tivù (televisione)	OXI
Σημεία ελέγχου:		
<i>αφοί</i>	ναι ✓ (F.lli) στο λήμμα <i>fratello</i>	όχι
<i>π.χ.</i>	ναι ✓ (p.es.) στον πίνακα συντμήσεων στο τέλος	όχι
<i>π.Χ.</i>	ναι ✓ (a.C.) στο λήμμα <i>Cristo</i>	όχι
Σε ειδικό πίνακα	NAI	OXI ✓ Στον πίνακα συντμήσεων στο τέλος αναφέρεται μόνο το <i>tel. (telefono)</i>
λεξιλόγιο ειδικών πεδίων (π.χ. υφολογίας, τεχνολογίας, βιολογίας)	NAI ✓ <u>Αεροναυτιλία</u> testata, timone <u>Αθλητισμός</u> tappeto, tempo, tennis, terreno, terzino, testa, titolo, torneo, trainer, traversa, triangolare, triplo <u>Ανατομία</u> tarso, tendine, tibia, timo, timpano, tiroide, tonaca, tonsilla, torace, trachea, tromba, tubo, tunica <u>Αρχαιολογία</u> tumulo, torre	OXI

	<p><u>Αστρονομία-Αστρολογία</u></p> <p>toro</p> <p><u>Βιολογία</u></p> <p>tenia</p> <p><u>Βοτανική</u></p> <p>tartufo, tè, tiglio, timo, trifoglio, tronco, tubero</p> <p><u>Γαστρονομία</u></p> <p>tartina, tortellini, tramezzino, trippa</p> <p><u>Γεωγραφία</u></p> <p>tropico</p> <p><u>Γεωμετρία</u></p> <p>tangente, triangolare, triangolo</p> <p><u>Γεωργία</u></p> <p>terra, trebbiatrice</p> <p><u>Γλωσσολογία</u></p> <p>timbro, transitivo, trascrivere, troncare</p> <p><u>Γραμματική</u></p> <p>tempo, terminazione</p> <p><u>Γραφειοκρατία</u></p> <p>traduzione</p> <p><u>Δημοσιογραφία</u></p> <p>testa, testata</p> <p><u>Ζωγραφική</u></p> <p>tempera</p> <p><u>Ζωολογία</u></p> <p>tafano, talpa, tarlo, tasso, tonno, topo, tordo, tortora, triglia, trota</p> <p><u>Ηλεκτρολογία</u></p>	
--	---	--

	<p>tensione, terra</p> <p><u>Θρησκεία</u></p> <p>tavola, tonaca, tentazione, terra, triade, trinità</p> <p><u>Ιατρική</u></p> <p>tachicardia, tartaro, tasso, tensione, terapeutico, terapia, tetano, tifo, tisi, tisico, tosse, tossina, tracoma, trapiantare, trapianto, trauma, traumatico, travaso, trombosi, tubercolosi, tumefazione, tumore</p> <p><u>Ιστορία</u></p> <p>tolemaico, tiranno, torneo, tribù, tribuna, trovatore, tuba</p> <p><u>Κινηματογράφος</u></p> <p>titolo</p> <p><u>Λογοτεχνία</u></p> <p>trovatore</p> <p><u>Μαθηματικά</u></p> <p>tangenziale, teorema, trigonometria, trinomio, tronco</p> <p><u>Μετεωρολογία</u></p> <p>temperato, tempesta, tempo, tromba</p> <p><u>Μετρική</u></p> <p>t</p> <p><u>Μηχανολογία</u></p> <p>tamburo</p>	
--	--	--

	<p><u>Μουσική</u></p> <p>tastiera, tempo, tenore, timbro, timpano, tonalità, tono, trio, tuba</p> <p><u>Ναυτικό</u></p> <p>timone</p> <p><u>Νομική</u></p> <p>titolo, transigere, trascrivere, tratta, tribunale, truffa, tutela, tutore</p> <p><u>Οικοδομία</u></p> <p>tromba</p> <p><u>Οικονομία</u></p> <p>tesoro, titolo, transito, tratta, trattamento, trattenuta, tributo</p> <p><u>Ορυκτολογία</u></p> <p>topazio, turchese</p> <p><u>Πολιτική</u></p> <p>tecnocrazia, tiratore, totalitario, transizione</p> <p><u>Ρωμαϊκή εποχή</u></p> <p>toga, terme, trionfale</p> <p><u>Στρατός</u></p> <p>tattica, tenente, testa, trincea, trincerarsi, truppa, turno</p> <p><u>Τράπεζα</u></p> <p>taglio</p> <p><u>Υφαντουργία</u></p> <p>trama, tweed</p> <p><u>Φαρμακευτική</u></p>	
--	--	--

	<p>talco</p> <p><u>Φυσική</u></p> <p>t</p> <p><u>Χημεία</u></p> <p>titanio, torio, tornasole</p> <p><u>Χειρουργική</u></p> <p>taglio</p> <p><u>Ψυχολογία</u></p> <p>trauma, traumatizzare</p> <p><u>Ψυχανάλυση</u></p> <p>transfert, trasferimento</p> <p><i>Μπορεί κανείς να βρει και άλλες λέξεις που ανήκουν σε ειδικά πεδία, ωστόσο δεν σημειώνεται ότι ανήκουν σε αυτά.</i></p>	
<p>Ειδικότερα εξετάστε επιπλέον τις εξής λέξεις τις σχετικές με την τεχνολογία:</p> <p>αποκωδικοποιητής</p> <p>πληροφορική</p> <p>υπολογιστής</p> <p>κομπιούτερ</p> <p>πληκτρολόγιο</p> <p>ποντίκι</p> <p>σκληρός δίσκος</p> <p>προγραμματιστής</p> <p>δισκέτα</p>	<p>ναι</p> <p>ναι ✓ (informatica)</p> <p>ναι ✓ (calcolatore)</p> <p>ναι ✓ (computer)</p> <p>ναι ✓ (tastiera)</p> <p>ναι</p> <p>ναι</p> <p>ναι ✓ (programmatore)</p> <p>ναι ✓ (dischetto)</p>	<p>όχι ✓</p> <p>όχι</p> <p>όχι</p> <p>όχι</p> <p>όχι</p> <p>όχι ✓</p> <p>όχι ✓</p> <p>όχι</p> <p>όχι</p>
<p>όροι πολιτισμικά εξαρτημένοι που εκφράζουν:</p> <p>- συγγένεια:</p> <p>μπατζανάκης</p>	<p>ναι</p>	<p>όχι ✓</p>

κουνιάδα	ναι ✓ (cognato=κουνιάδος)	όχι
- προσφώνηση: σεβασμιότατε	ναι	όχι ✓ Παρατίθεται μόνο η προσφώνηση <i>reverendo</i> (=αιδεσιμότητος)
μακαριότατε	ναι ✓ (Vostra beatitudine, στο λήμμα <i>beatitudine</i>)	όχι
- ευχές: καλά στέφανα! χρόνια πολλά!	ναι ναι	όχι ✓ όχι ✓ (Στα ιταλικά χρησιμοποιείται το <i>auguri</i> για όλες τις περιστάσεις)
- αντίληψη του χρόνου: κυριακάτικα	ναι ✓ (domenicale) Δεν χρησιμοποιείται με τη χρονική σημασία του ελληνικού κυριακάτικα.	όχι
χειμωνιάτικα	ναι	όχι ✓
- θρησκευτικές τελετές και λατρείες: κόλλυβα αγιασμός	ναι ναι ✓ (acquasanta)	όχι ✓ όχι
- γιορτές και τρόπους γιορτής: κάλαντα	ναι	όχι ✓
ονομαστική γιορτή	ναι ✓ (onomastico)	όχι
τσικνοπέμπτη	ναι ✓ (giovedì grasso)	όχι
καθαρά (-ή) Δευτέρα	ναι	όχι ✓

- θεσμούς της πολιτικής ζωής: <i>προεδρευόμενη δημοκρατία</i> <i>προεδρική δημοκρατία</i> <i>η ταμπακέρα (=το ουσιώδες)</i>	ναι ναι ναι	όχι ✓ όχι ✓ όχι ✓
Στις λέξεις με πολιτισμικό φορτίο δίνονται επιπλέον διευκρινιστικά στοιχεία.	ΝΑΙ ✓ <i>Δεν δίνονται όμως</i> <i>διευκρινίσεις σε όλες τις</i> <i>λέξεις με πολιτισμικό</i> <i>φορτίο.</i> <u>Δίνονται στις:</u> tarantella, tarocco, tartufo, taverna, tramezzino, trattoria, tricolore, tavola calda. <u>Δεν δίνονται στις:</u> tagliatella, tango, tartina, toga, torrone, torta, tortellini, totocalcio, traghetto, triade.	OXI α) δεν αναφέρονται τέτοιες λέξεις β) δεν δίνονται διευκρινίσεις
Ελέγξτε επιπλέον τη λέξη <i>κουφέτα.</i> Αναφέρεται πότε χρησιμοποιείται;	ναι ναι	όχι ✓ όχι ✓
καταγραφή προθημάτων Σε ειδικό πίνακα	ΝΑΙ ΝΑΙ	OXI ✓ OXI
καταγραφή επιθημάτων Σε ειδικό πίνακα	ΝΑΙ ΝΑΙ	OXI ✓ OXI
καταγραφή συνθέτων α) μονολεκτικά σύνθετα (π.χ. <i>αερογέφυρα</i>)	ΝΑΙ ✓ α) στο λήμμα της λέξης- βάσης/ υποταγμένα β) σε ξεχωριστό λήμμα ✓	OXI

	<ol style="list-style-type: none">1. tachicardia,2. tagliacarte,3. taglialegna,4. tascabile,5. tassametro,6. tecnocrazia,7. tecnologia,8. telecamera,9. telecomando,10. telecomunicazione,11. telecronaca,12. telefilm,13. telegiornale,14. telegrafo,15. telegramma,16. telepatia,17. telequiz,18. teleschermo,19. telescopio,20. teleselezione,21. telespettatore,22. teletrasmissione,23. televisione,24. televisore,25. temperamatite,26. teologia,27. terminologia,28. termodinamica,29. termometro,30. termosifone,31. terracotta,32. terraferma,33. terremoto,	
--	---	--

	<p>34. tipografia,</p> <p>35. tipografo,</p> <p>36. tirapiedi,</p> <p>37. toccasana,</p> <p>38. tomografia,</p> <p>39. topografia,</p> <p>40. torcicollo,</p> <p>41. tornasole,</p> <p>42. tossicologia,</p> <p>43. tossicomane,</p> <p>44. tostapane,</p> <p>45. trafiggere,</p> <p>46. tragediografo,</p> <p>47. trapassare,</p> <p>48. trapasso,</p> <p>49. trascendere,</p> <p>50. trascorrere,</p> <p>51. trascrivere,</p> <p>52. trascurare,</p> <p>53. trasfigurare,</p> <p>54. trasfondere,</p> <p>55. trasformare,</p> <p>56. traslocare,</p> <p>57. trasmettere,</p> <p>58. trasportare,</p> <p>59. trasvolare,</p> <p>60. trattenere,</p> <p>61. trapassare,</p> <p>62. travestirsi,</p> <p>63. tredicenne,</p> <p>64. trentenne,</p> <p>65. treppiede</p> <p>treppiedi,</p>	<p>ή</p>
--	---	----------

καταγραφή παράγωγων λέξεων	<p>ΝΑΙ √</p> <p>α) στο λήμμα της λέξης-βάσης/ υποταγμένα</p> <p>β) σε ξεχωριστό λήμμα √</p> <p><i>Τα παράγωγα καταγράφονται σύμφωνα με τα επιθήματα που παρατίθενται στην ιταλική γραμματική των M. Dardano και P. Trifone (Zanichelli, Bologna 1999).</i></p> <p><u>(αναφέρονται τα λήμματα που αρχίζουν από τα-)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tabaccaio, 2. tabaccheria, 3. tabellone, 4. tabulato, 5. taccheggiatore, 6. tacito, 7. tagliando, 8. tagliare, 9. tagliente, 10. tallonare, 11. talloncino, 12. talmente, 13. tamburellare, 14. tamponamento, 15. tamponare, 16. tangente, 17. tangenziale, 18. tangibile, 19.appare, 	ΟΧΙ
----------------------------	--	-----

καταγραφή υποκοριστικών και μεγεθυντικών	20. tappezziere, 21. tardare, 22. tardivo, 23. tartina, 24. tascabile, 25. taschino, 26. tassativo, 27. tassello, 28. tassista, 29. tastare, 30. tastiera, 31. tavolino. NAI ✓ α) στο λήμμα της λέξης- βάσης/ υποταγμένα β) σε ξεχωριστό λήμμα ✓ <u>(αναφέρονται τα λήμματα</u> <u>που αρχίζουν από τα-)</u> 1. tabellone, 2. talloncino, 3. tartina, 4. taschino, 5. tassello, 6. tavolino.	OXI
ύπαρξη <i>ανύπαρκτων</i> λέξεων	NAI καταγραφή τους	OXI ✓
ύπαρξη <i>λαθεμένων</i> λέξεων	NAI καταγραφή τους	OXI ✓

Στοιχεία μικροδομής του λεξικού

ιεράρχηση των πληροφοριών του λήμματος	ΝΑΙ ✓	ΟΧΙ
τυπογραφική απόδοση των διαφορετικών πληροφοριών του λήμματος: σε συγκεκριμένο τύπο τυπογραφικών στοιχείων αντιστοιχεί συγκεκριμένη πληροφορία	ΝΑΙ ✓ <u>Έντονα μαύρα στοιχεία:</u> λήμμα. <u>Μαύρα στοιχεία:</u> μεταφράσεις - αποδόσεις των ιταλικών λημμάτων, γραμματικές πληροφορίες για το λήμμα. <u>Πλάγια στοιχεία:</u> παραδείγματα για τη χρήση του όρου. <u>Αρίθμηση</u> για τις διαφορετικές σημασίες του όρου. <u>Χρήση του συμβόλου ♦</u> για το διαχωρισμό ερμηνείας και παραδειγμάτων.	ΟΧΙ
φωνητική μεταγραφή α) ολόκληρων των λέξεων β) μέρους των λέξεων. Διευκρινίστε ποιου. - με χρήση του διεθνούς φωνητικού αλφαβήτου - με άλλου είδους μεταγραφή. Διευκρινίστε τι είδους.	ΝΑΙ ναι ναι ναι ναι	ΟΧΙ ✓ όχι όχι όχι όχι
καταγραφή γραμματικών πληροφοριών - άρθρο - κατηγορίες του λόγου - στοιχεία κλίσης - καταλήξεις αρχικών χρόνων και μετοχών των ρημάτων	ΝΑΙ ✓ ναι ναι ✓ ναι ✓ (καταγράφεται μόνο ο πληθυντικός των ανώμαλων ουσιαστικών) ναι	ΟΧΙ όχι ✓ όχι όχι όχι ✓
απόδοση των πολλών σημασιών των πολύσημων	ΝΑΙ ✓ <u>(καταγράφονται οι λέξεις που</u>	ΟΧΙ

λέξεων.	<p><u>αρχίζουν από ta-)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tabacco 1/3 2. tabella 3/3 3. tabellone 1/4 4. tabù 2/4 5. tacca 1/6 6. tacco 1/3 7. tacere 7/7 8. tacito 2/2 9. tafano 1/2 10. taglia 3/4 11. tagliare 10/10 12. tagliente 2/2 13. taglio 6/8 14. tale 9/9 15. tallonare 1/2 16. talloncino 1/2 17. tallone 1/4 18. talpa 1/4 19. tamburo 3/4 20. tamponamento 2/2 21. tamponare 2/2 22. tampone 2/4 23. tana 2/2 24. tangente 3/5 25. tangenziale 3/3 26. tangibile 2/2 27. tango 1/2 28. tanica 1/2 29. tanto (επιθ.) 10/12 30. tanto (επιρρ.) 7/7 31. tappa 2/3 32.appare 2/2 	
---------	---	--

	<p>sull'avvenimento)</p> <p>6. tacito (tacita intesa)</p> <p>7. tagliare (tagliare la corda)</p> <p>8. tagliente (lingua tagliente)</p> <p>9. tana</p> <p>10. tangente (lo scandalo delle tangenti)</p> <p>11. tangibile (prova tangibile)</p> <p>12. tappa (una tappa nella storia dell'umanità)</p> <p>13. tara (tara ereditaria)</p> <p>14. tasca (ne ho piene le tasche)</p> <p>15. tastare (tastare il terreno)</p> <p>16. tastare (tastare il polso al opinione pubblica)</p> <p>17. tasto (hai toccato un brutto tasto/ batte sempre sullo stesso tasto)</p> <p>18. tatto</p> <p>19. teatrale (fare un gesto teatrale)</p> <p>20. telegrafico (rispose in modo telegrafico)</p> <p>21. tempesta (una tempesta di domande)</p> <p>22. tempestare (tempestare di telefonate)</p> <p>23. tenace (memoria tenace)</p> <p>24. tenere (tenere q.no d'occhio/ ci tengo a fare una bella figura)</p> <p>25. tenersi (tenersi ai patti)</p>	
--	---	--

	<p>26. terra (mi sento a terra)</p> <p>27. terremoto (quel bambino è un vero terremoto)</p> <p>28. terribile (un bambino terribile)</p> <p>29. tesoro (la salute è il più gran tesoro)</p> <p>30. tessere (tessere un complotto/ tessere le lodi di q.no)</p> <p>31. tetro (umore tetro)</p> <p>32. tiepido (un'accoglienza tiepida)</p> <p>33. tingere (l'aurora tinge il cielo di rosa)</p> <p>34. tirare (una parola tira l'altra)</p> <p>35. tirata (abbiamo fatto tutto una tirata)</p> <p>36. tirato (un sorriso tirato)</p> <p>37. toccare (sono faccende che non mi toccano)</p> <p>38. tomba (ha un piede nella tomba)</p> <p>39. torbido (sguardo torbido)</p> <p>40. tornare (torniamo a bomba)</p> <p>41. torpore (torpore mentale)</p> <p>42. torrente (un torrente di lacrime)</p> <p>43. trasparente (un'allusione trasparente)</p> <p>44. treno</p>	
--	---	--

	<p>45. troncare (troncare un rapporto)</p> <p>46. tronco (tronco latino)</p> <p>47. tuffarsi (tuffarsi nel lavoro)</p> <p>48. turbine (il turbine delle passioni)</p>	
<p>καταγραφή του επιπέδου ύφους των λέξεων (οικείο – ουδέτερο – τυπικό). Π.χ. βουτάω (οικείο ύφος) – κλέβω (ουδέτερο ύφος) – οικειοποιούμαι (τυπικό ύφος)</p>	<p>ΝΑΙ ✓</p> <p>α) με ισοδύναμο ίδιου ύφους. ✓</p> <p>Ποιο;</p> <p><i>Δεν καταγράφεται το επίπεδο ύφους στις παρακάτω λέξεις, ωστόσο η μετάφρασή τους στην ελληνική καθιστά εμφανές το ύφος τους.</i></p> <p><u>Οικείο ύφος:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. taccheggiatore, 2. testone, 3. tifare, 4. tifo, 5. tifoso, 6. tintarella, 7. turchio, 8. tizio, 9. tombola, 10. tremendo, 11. tribolare, 12. troia, 13. truffatore. <p><u>Ουδέτερο ύφος:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. temperato, 2. terreno, 3. terrestre, 4. testardo, 	<p>ΟΧΙ</p> <p>α) δεν καταγράφεται</p> <p>β) δεν καταγράφεται το επίπεδο ύφους</p>

	<p>5. tipico.</p> <p><u>Τυπικό ύφος:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tacagno, 2. tassativo, 3. tellurico, 4. tessere, 5. traspirare, 6. trepidazione, 7. tumulo, 8. turpe. <p>β) με ρητή δήλωση. Ποια;</p>	<p>όχι ✓</p>
<p>σήμανση της φόρτισης των λέξεων (π.χ. πολιτ<i>ι</i>κάντης: αρνητική φόρτιση, ζεστα<i>σ</i>ιά: θετική φόρτιση)</p>	<p>ΝΑΙ ✓</p> <p>α) με ισοδύναμο ίδιας φόρτισης. ✓</p> <p>Ποιο;</p> <p><i>Δεν καταγράφεται η φόρτιση, αλλά αποδίδεται με ισοδύναμο στην ελληνική.</i></p> <p><u>Αρνητική φόρτιση:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. taccheggiatore, 2. teppismo, 3. teppista, 4. testone, 5. tonto, 6. topaia, 7. tozzo, 8. trafficare. <p>β) με ρητή δήλωση. Ποια;</p>	<p>ΟΧΙ</p> <p>α) δεν καταγράφεται</p> <p>β) δεν καταγράφεται η φόρτιση</p> <p>όχι ✓</p>
<p>σήμανση των λογοτεχνικών λέξεων (π.χ. αγνάντεμα, πλεούμενο)</p>	<p>ΝΑΙ</p>	<p>ΟΧΙ✓</p> <p>α) δεν καταγράφονται λογοτεχνικές</p>

		λέξεις ✓ β) δεν καταγράφεται η χρήση τους στη λογοτεχνία
σήμανση των λέξεων που χρησιμοποιούνται κυρίως στον προφορικό λόγο. (π.χ. <i>Γενάρης</i>)	ΝΑΙ ✓ <u>Λέξεις με σήμανση για τον</u> <u>προφορικό λόγο (καθομ.=</u> <u>καθομιλουμένη):</u> avere mal di testa, tattica, tecnica, tesoro, tintarella, tombola.	ΟΧΙ α) δεν καταγράφεται β) δεν καταγράφεται η χρήση των λέξεων στον προφορικό λόγο

<p>παραδείγματα</p> <p>α) παροιμίες</p>	<p>ΝΑΙ ✓</p> <p>ναι ✓</p> <p>Στο λήμμα «τ» δεν συναντούμε παροιμίες. Καταγράφουμε κάποιες άλλες:</p> <p>α) με απόδοση της παροιμίας με αντίστοιχη παροιμία στην άλλη γλώσσα ✓</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Cane non mangia cane”: <i>Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει</i> - “Una cosa è il dire, altro il fare”: <i>Άλλο τα λόγια, άλλο τα έργα</i> - “Quando c’è la salute c’è tutto”: <i>Πάνω απ’όλα η υγεία</i> <p>β) με εξήγηση της παροιμίας ✓</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Chi vivrà, vedrà”: <i>Όποιος θα ζήσει, θα δει (ίδωμεν)</i> 	<p>ΟΧΙ</p> <p>όχι</p>
<p>Ελέγξτε επίσης τα εξής:</p> <p><i>Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει.</i></p>	<p>ναι ✓</p> <p>“Cane non mangia cane”</p>	<p>όχι</p>
<p><i>Είπε ο γάιδαρος τον πετεινό κεφάλι.</i></p>	<p>ναι</p>	<p>όχι ✓</p>

<p>β) τυχαίοι συνδυασμοί λέξεων (π.χ. <i>μεγάλος δρόμος</i>, <i>άσχημο πρόσωπο</i>)</p>	<p>ναι ✓</p> <ul style="list-style-type: none"> - il vento tace (<i>tacere</i>) - <i>tagliare</i> il grano/ l'erba/ la legna/ i capelli/ le unghie - <i>tanta</i> fame/ <i>tanti</i> libri/ <i>tanti</i> soldi (επιθ.) - hai fatto <i>tanto</i> per me - <i>tanto</i> pallido/ buono/ bravo (επιρρ.) - <i>tapparsi</i> il naso/ le orecchie - <i>tariffa</i> ferroviaria - <i>tessera</i> ferroviaria 	<p>όχι</p>
<p>γ) συμφράσεις ή ημιστερεότυπες εκφράσεις [π.χ. <i>φαρδιά φούστα</i> (και όχι <i>πλατιά</i>), <i>πλατύ χαμόγελο</i> (και όχι <i>φαρδύ</i>)]</p>	<p>ναι ✓</p> <p><u>(καταγράφονται τα λήμματα που αρχίζουν από ta-)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>tabellone</i> pubblicitario 2. <i>taglio</i> cesareo 3. banconote di grosso <i>taglio</i> 4. freni a <i>tamburo</i> 5. <i>tamponamento</i> a catena 6. il <i>tallone</i> di Achille 7. prova <i>tangibile</i> 8. <i>tappeto</i> persiano 9. <i>tara</i> ereditaria 10. frutta <i>tardiva</i> 11. <i>tarda</i> età 12. <i>targa</i> di circolazione 13. <i>targa</i> stradale 14. le <i>tavole</i> della Legge 15. <i>tavola</i> calda 16. <i>tavola</i> pitagorica 17. <i>tavola</i> da pranzo 18. <i>tavole</i> sinottiche 	<p>όχι</p>

<p>δ) στερεότυπες εκφράσεις. (π.χ. <i>τίναξε τα πέταλα, εκ των υστέρων</i>)</p>	<p>19. <i>tavolo</i> operatorio 20. tennis da <i>tavolo</i></p> <p>(Οι λέξεις με πλάγια γραφή δηλώνουν το λήμμα όπου συναντάται η έκφραση)</p> <p>ναι √</p> <p><u>(καταγράφονται τα λήμματα που αρχίζουν από ta-)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lo hanno tacciato di codardia (<i>tacciare</i>) 2. hanno messo una <i>taglia</i> sulla testa dell'assassino 3. <i>tagliare</i> i ponti 4. <i>tagliare</i> le spese 5. <i>tagliare</i> l'acqua/ la strada 6. <i>tagliare</i> per i campi 7. <i>tagliare</i> la corda 8. taglia corto! (<i>tagliare</i>) 9. <i>tagliare</i> la testa al toro 10. <i>tale</i> quale 11. ha fatto un <i>taglio</i> netto col passato 12. è cieco come una <i>talpa</i> 13. <i>tante</i> grazie 14. <i>tante</i> teste, <i>tanti</i> pareri 15. <i>tanto</i>... quanto 16. a dir <i>tanto</i> 17. di <i>tanto</i> in <i>tanto</i> 18. è una ragazza come <i>tante</i> 19. gliene ha dette <i>tante</i> 20. gli faccio <i>tanto</i> di cappello 21. porre una questione sul <i>tappeto</i> 	<p>όχι</p>
---	---	------------

	<p>22. essere lento come una <i>tartaruga</i></p> <p>23. era rosso dal <i>tarso</i> della gelosia</p> <p>24. ordine preciso e <i>tassativo</i></p> <p>25. fare i conti in <i>tasca</i> a q.no</p> <p>26. conosco la città come le mie tasche (<i>tasca</i>)</p> <p>27. batte sempre sullo stesso <i>tasto</i></p> <p>28. mettere le carte in <i>tavola</i></p> <p>29. sedersi a <i>tavola</i></p> <p>(Οι λέξεις με πλάγια γραφή δηλώνουν το λήμμα όπου συναντάται η έκφραση)</p>	
Ύπαρξη παραπομπών (π.χ. στο λήμμα <i>άρκτος</i> μπορεί να υπάρχει παραπομπή στο λήμμα <i>αρκούδα</i> ή/ και αντιστρόφως).	<p>ΝΑΙ ✓</p> <p>Παραπομπές</p> <p>α) για λόγους ορθογραφίας (π.χ. στο λήμμα <i>αυγό</i> βλ. <i>αβγό</i>) ✓</p> <p><i>triumvirato</i> (ή <i>triumvirato</i>)</p> <p>β) για λόγους μορφολογίας (π.χ. στο λήμμα <i>είδα</i> βλ. <i>βλέπω</i>)</p> <p>γ) άλλες ✓</p> <p><i>talora</i> – βλ. <i>talvolta</i></p> <p><i>testimonio</i> – βλ. <i>testimone</i></p>	ΟΧΙ
παράθεση ετυμολογίας	<p>ΝΑΙ</p> <p>α) σε όλα τα λήμματα</p> <p>β) σε κάποια λήμματα</p>	ΟΧΙ ✓

Συμπεράσματα

Το λεξικό αυτό έχει χρηστικό χαρακτήρα, δεδομένου και του μικρού μεγέθους του, που το καθιστά εύκολο στη μεταφορά. Μπορεί να βοηθήσει ιδιαίτερα τους Έλληνες

που μαθαίνουν την ιταλική γλώσσα –ενήλικες ή και μικρότερους και λιγότερο τους Ιταλούς που μαθαίνουν την ελληνική. Όπως αναφέρεται και στον πρόλόγό του, γνώμονας για την επιλογή των λημμάτων που καταγράφηκαν στο λεξικό υπήρξε η ζωντανή γλώσσα που μιλιέται και γράφεται σήμερα στην Ιταλία: *π ρ γ μ α τ ι , π ε ρ ι χ ε ι τ ο β α σ ι κ λ ε ξ ι λ γ ι ο π ο υ α π α ι τ ε τ α ι σ τ ε ν α ε π ι κ ο ι ν ω ν ε κ α ν ε μ ε ν ε σ η , ε ν π α ρ λ λ η λ α χ α ρ α κ τ η ρ ζ ε τ α ι α π* πλούτο επίκαιρων λέξεων, π.χ. **tecnocrazia**, **telecronaca**, **telegiornale**, **telequiz**, **teleschermo**, **telex** κλπ. Επιπλέον, παραθέτει και αρκετές λέξεις ειδικών πεδίων, όπως **tubercolosi**, **trombosi**, **tachicardia** (Ιατρική), **tafano** (Ζωολογία), **tenia** (Βιολογία), **tangente** (Γεωμετρία). Ωστόσο, το εύρος των λέξεων των ειδικών πεδίων δεν αρκεί ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί το λεξικό για επαγγελματικούς σκοπούς, όπως π.χ. η μετάφραση επιστημονικών ή λογοτεχνικών κειμένων.

Το επίπεδο της μετάφρασης των λημμάτων είναι γενικά πολύ καλό. Οι όροι της γλώσσας-πηγής (ιταλική) αποδίδονται με όρους αντίστοιχου επιπέδου ύφους στη γλώσσα-στόχο (ελληνική). Περιλαμβάνει πολλά παραδείγματα τα οποία δίνουν σαφείς πληροφορίες για το συμφραστικό περιβάλλον των λημμάτων, ενώ καταγράφει και πλήθος στερεότυπων εκφράσεων και συμφράσεων, που βοηθούν στην κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου.

Εξάλλου, περιλαμβάνει λέξεις πολιτισμικού περιεχομένου, για τις περισσότερες από τις οποίες παρέχει επιπλέον διευκρινίσεις, αλλά και παροιμίες οι οποίες *α π ο δ δ ο ν τ α ι μ ε τ ι α ν τ σ τ ο ι χ ε π α ρ ο ι μ ε (κ α ι ε κ φ ρ σ ε ι α π ο φ θ γ μ α τ α) σ τ η ν ε λ λ η ν ι κ , μ ε σ τ χ ο τ η ν κ α λ τ ε ρ η κ α τ α ν η σ η κ α ι χ ρ σ η τ ο υ .*

Π.χ. “**Cane non mangia cane**”: *Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει.*

Ωστόσο, δεν υπάρχει γραμματικό παράρτημα στο λεξικό. Θεωρούμε ότι ο αρχάριος θα χρησιμοποιήσει το λεξικό κυρίως για κατανόηση και όχι για παραγωγή γραπτού λόγου, δεδομένου ότι δεν κλίνονται τα ανώμαλα ρήματα (π.χ. **trattenere, togliere**) και δεν δίνονται οι αρχικοί χρόνοι των ρημάτων (π.χ. **travolgere, trarre, trasmettere**). Παράλειψη θεωρούμε και το γεγονός ότι δεν δίνεται η φωνητική μεταγραφή των λέξεων, κάτι που δυσχεραίνει την παραγωγή προφορικού λόγου από αρχάριους.

Το λεξικό αυτό έχει όντως χρηστικό χαρακτήρα. Μπορεί να βοηθήσει

ιδιαίτερα τους Έλληνες που μαθαίνουν την ιταλική γλώσσα □ενήλικες ή και

μικρότερους (και λιγότερο τους Ιταλούς που μαθαίνουν ελληνικά, αφού δεν

δημιουργήθηκε με στόχο αυτό το κοινό και φυσικά δεν έχει φωνητική μεταγραφή

για τις ελληνικές λέξεις). Όπως αναφέρεται και στον πρόλογό του,

γνώμονας για την επιλογή των λημμάτων που καταγράφηκαν στο λεξικό υπήρξε η

ζωντανή γλώσσα που μιλιέται και γράφεται σήμερα στην Ιταλία: πράγματι,

περιέχει το βασικό λεξιλόγιο που απαιτείται ώστε να επικοινωνεί κανείς με

άνεση, ενώ παράλληλα χαρακτηρίζεται από πλούτο επίκαιρων λέξεων, π.χ.

tecnocrazia, telecronaca, telegiornale, telequiz, teleschermo, telex

κλπ. Επιπλέον, παραθέτει και αρκετές λέξεις ειδικών πεδίων, όπως

tubercolosi, trombosi, tachicardia (Ιατρική), tafano (Ζωολογία), tenia

(Βιολογία), tangente (Γεωμετρία). Ωστόσο, το εύρος των λέξεων των ειδικών πεδίων

δεν αρκεί ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί το λεξικό για

επαγγελματικούς σκοπούς, όπως π.χ. η μετάφραση επιστημονικών ή λογοτεχνικών κειμένων.

Το επίπεδο της μετάφρασης των λημμάτων είναι γενικά πολύ καλό. Οι όροι

της γλώσσας-πηγής (ιταλικά) αποδίδονται με όρους αντίστοιχου επιπέδου ύφους στη γλώσσα-στόχο (ελληνικά). Περιλαμβάνει πολλά παραδείγματα τα οποία δίνουν σαφείς πληροφορίες για το συμφραστικό περιβάλλον των λημμάτων, ενώ καταγράφει και πλήθος στερεότυπων εκφράσεων και συμφράσεων, που

βοηθούν στην κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου.

Εξάλλου, περιλαμβάνει λέξεις πολιτισμικού περιεχομένου, για τις περισσότερες από τις οποίες παρέχει επιπλέον διευκρινίσεις, αλλά και παροιμίες οι οποίες αποδίδονται με τις αντίστοιχες παροιμίες (και εκφράσεις ή αποφθέγματα) στην ελληνική, με στόχο την καλύτερη κατανόηση και χρήση τους.

Π.χ. □Cane non mangia cane□: Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει.

Ωστόσο, δεν υπάρχει γραμματικό παράρτημα στο λεξικό. Θεωρούμε ότι ο αρχάριος θα χρησιμοποιήσει το λεξικό κυρίως για κατανόηση και όχι για παραγωγή γραπτού λόγου, δεδομένου ότι δεν κλίνονται τα ανώμαλα ρήματα (π.χ.

trattenere, togliere) και δεν δίνονται οι αρχικοί χρόνοι των ρημάτων (π.χ. travolgere, trarre, trasmettere). Παράληψη θεωρούμε και το γεγονός

ότι δεν δίνεται η φωνητική μεταγραφή των λέξεων, κάτι που δυσχεραίνει την παραγωγή προφορικού λόγου από αρχάριους.

Δεδομένου και του μικρού μεγέθους του, που το καθιστά εύκολο στη

μεταφορά, διαπιστώνουμε ότι το εν λόγω λεξικό καλύπτει γενικά τις ανάγκες των

ιταλομαθών στα πρώτα στάδια εκμάθησης της γλώσσας: είναι κατάλληλο για

κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου από αρχάριους και μέσου επιπέδου

σπουδαστές, ωστόσο παρουσιάζονται δυσχέρειες σε σχέση με την παραγωγή γραπτού ή προφορικού λόγου, καθώς απουσιάζει η φωνητική μεταγραφή των λέξεων και η κλίση των ρημάτων.

Σημείωση: Ως βιβλίο αναφοράς για την ιταλική γλώσσα χρησιμοποιήθηκε το λεξικό:

Πλήρης τίτλος του αντιτύπου που χρησιμοποιούμε	Lo Zingarelli minore Vocabolario della Lingua Italiana di Nicola Zingarelli
Εκδότης	Zanichelli editore S.p.A.
Τόπος έκδοσης	Bologna
Αριθμός τόμων	1
Χρονολογία και αριθμός έκδοσης ή αναθεώρησης (όχι ανατύπωσης) (να παρατίθενται όλες οι χρονολογίες α' μέρους, β' μέρους κτλ.)	12 ^η έκδοση, Σεπτέμβριος 1995
Χρονολογία πρώτης έκδοσης (αν είναι διαφορετική)	1994
Επιστημονικός υπεύθυνος	Nicola Zingarelli
Επιμελητής	
Συντάκτες	Roberta Balboni, Delia Bevilacqua, Enrico Lorenzi, Enrico Righini.
Θεωρητές/ αναθεωρητές	Mario Cannella
Αριθμός ISBN	88-08-12302-2

